Aký význam má slovo *deň* v 1. kapitole knihy Genezis? Slová môžu mať viac ako jeden význam. Platí to aj o slove *deň*. Slovo *deň* môže označovať (znamenať) *kalendárny deň* (24-hodinové obdobie), *svetlú časť* kalendárneho dňa (čiže v zmysle *deň* a *noc*), a dokonca aj *časové obdobie neurčitej dĺžky* (za dní kráľa Dávida, v deň súženia, a podobne). Je to tak v slovenskom jazyku, v iných jazykoch, a aj v hebrejčine, v ktorej sú napísané starozmluvné spisy Biblie.

***Dni* v Genezis 1**

Pre *deň* je v hebrejskom jazyku použité slovo *jom*.

Slovo *jom* (*deň*) je v 1. kapitole Genezis použité nasledovne:

- Fráza „*a bol večer a bolo ráno“* v súvislosti s dňom. Špecifikovanie udalostí večera a rána jednoznačne definuje obyčajný deň z perspektívy človeka nachádzajúceho sa na zemi, tak ako deň poznáme aj dnes. Samotná táto špecifikácia je dostatočná na definovanie toho, že stvoriteľský deň je bežný 24-hodinový deň. Fráza „ *večer a ráno“* v súvislosti s dňom vylučuje význam dňa v zmysle dlhého časového obdobia.

- Striedanie dňa (časť dňa, kedy je svetlo) a noci (časť dňa, kedy je tma) počas *dňa* (Genezis 1:5), jednoznačne definuje obyčajný kalendárny deň z perspektívy človeka žijúceho na zemi. Samotná táto špecifikácia je dostatočná na definovanie toho, že stvoriteľský deň je bežný 24-hodinový deň. Striedanie časti dňa, kedy je svetlo, s časťou dňa, kedy je tma, v súvislosti s *dňom* vylučuje význam dňa v zmysle dlhého časového obdobia.

- Použitie číslovky v spojení s dňom: „*deň prvý“*, „*deň druhý“*, atď., definuje jednoznačne bežný kalendárny deň a vylučuje význam dlhého časového obdobia.

- Definícia stvoriteľských dní v Genezis 1 ako bežných kalendárnych (*24-hodinových*) dní je umocnená tým, že všetky tri vyššie uvedené špecifikácie dňa sú použité spoločne, pričom na špecifikovanie bežného dňa by stačila aj jediná z nich.

- Božia definícia týždňa: Boh sám definuje vo svojom zákone týždeň, ako vzor fungovania človeka na zemi (Exodus 20:8–10, 31:13–17). Boží zákon prikazuje človeku šesť dní pracovať a siedmy deň odpočívať. Je pozoruhodné, že zatiaľ čo pre obdobia, akými sú *rok* a *mesiac*, existuje astronomický úkaz, na základe ktorého je možné definovať dĺžku mesiaca a dĺžku roka (*rok* podľa obehu Zeme okolo Slnka a *mesiac* podľa obehu Mesiaca okolo Zeme), pre týždeň neexistuje žiaden astronomický jav, ktorý by dĺžku týždňa definoval. Týždeň pre človeka definuje priamo sám Hospodin, a to ako súbor siedmych bežných 24-hodinových dní. Ešte pozoruhodnejší je sám dôvod, pre ktorý Boh človeku prikazuje riadiť si svoj životný (pracovný) rytmus podľa týždňa. Dôvodom je samotný Boží akt stvorenia a jeho dĺžka trvania. Boh stvoril nebesia a Zem počas jedného týždňa, pričom šesť dní tvoril a siedmy deň odpočíval (Exodus 20:11).

Šesť pracovných dní týždňa sú bežnými dňami, nie sú to dlhé veky, inak by pracovný týždeň ustanovený pre človeka nedával zmysel (Exodus 20:8–10, 31:13–17). Z toho ale vyplýva, že aj dni stvoriteľského týždňa sú svojou dĺžkou bežné kalendárne dni, inak by nedávalo zmysel Božie vysvetlenie pre definovanie pracovného týždňa v Božom zákone.

V biblickej hebrejčine existujú slová ako *olam* či *kedem*, ktoré sa veľmi dobre hodia na opis dlhých časových úsekov či neohraničených časových období, avšak v Genezis 1 nie je použité ani jedno z týchto slov
[1]
. Nemáme žiaden biblický dôvod uvažovať o stvoriteľských dňoch ako o dlhých časových obdobiach. Jediný dôvod, prečo dnes ľudia uvažujú týmto smerom, je tlak modernej vedy a spoločnosti prijať evolučné zmýšľanie. Teda dôvod je mimobiblický, nepochádza z Božieho zjavenia. Ak by sme pripustili, že dni v Genezis 1 sú dlhé časové obdobia, vyšlo by nám z toho mnoho absurdných dôsledkov, napr.:

- Ak deň stvoriteľského týždňa je dlhé časové obdobie, potom rastliny strávili počas tretieho dňa polovicu tohto veku vo svetle a druhú polovicu tohto veku v tme. Vzniká aj vážna dilema: Ak stvoriteľský deň je dlhé časové obdobie, potom čo je deň, ako svetlá časť dňa, a čo je noc? A čo znamená večer a čo znamená ráno?
- Ak deň stvoriteľského týždňa je dlhé časové obdobie, potom sa Adam nedožil ani len konca šiesteho stvoriteľského dňa.

Z horeuvedeného vidíme, že aj neštudovaný, alebo ľudovo povedané prostý jednoduchý človek, môže ľahko porozumieť, že stvoriteľské dni sú skutočne bežné dni, ako ich poznáme aj zo svojej ľudskej skúsenosti, zo života. Avšak tí, ktorí si osvojili evolučné zmýšľanie sa nás snažia presvedčiť, že takýto výklad Genezis 1 je nesprávny. Hovoria, že Genezis 1 treba chápať len obrazne a nie doslovne. Pozoruhodné ale je, že odborníci na hebrejský jazyk, dokonca aj tí, ktorí sú neveriaci, tvrdia, že Genezis 1 sa nedá vykladať obrazne a z jazykových dôvodov sa musí vykladať doslovne.

Dr. James Barr (profesor hebrejčiny na Oxfordskej univerzite), ktorý sám neverí, že Genezis je pravdivou históriou, napriek tomu v prípade jazyka použitého v Genezis priznáva: „Pokiaľ viem, nikde na univerzitách svetového mena nenájdete nijakého profesora hebrejčiny či Starej zmluvy, ktorý by pochyboval o tom, že autor (či autori) prvých 11 kapitol knihy Genezis mal v úmysle sprostredkovať čitateľom tieto myšlienky:

(a) stvorenie prebehlo počas šiestich, za sebou idúcich dní, zhodujúcich sa s 24 hodinovými dňami, aké poznáme dnes zo skúsenosti aj my.

(b) Čísla, ktoré sa vyskytujú v rodopisoch knihy Genezis nám svojim jednoduchým sčítaním poskytujú chronológiu od počiatku sveta až po neskoré etapy biblických príbehov.

(c) Noachova potopa sa mala chápať ako celosvetová a mala vyhubiť všetok ľudský a živočíšny život, okrem tých, čo boli v korábe“. [2]

Najčastejšie námietky a ich rozriešenie

Námietka č. 1: *Podľa 1. kapitoly Genezis bolo slnko stvorené až na štvrtý deň. Ako mohli existovať deň a noc (bežné dni), keď prvé tri dni ešte neexistovalo slnko?*

Odpoveď: Slnko, Mesiac a hviezdy boli stvorené v štvrtom dni. Avšak opis stvoriteľských dní je rovnaký ako pred existenciou Slnka, tak aj po stvorení Slnka. Na striedanie dňa a noci (večera a rána) nie je potrebné Slnko, ale svetlo a rotujúca Zem. Svetlo máme prítomné (stvorené) od prvého stvoriteľského dňa. Do stvorenia Slnka a zvyšku vesmíru na 4. deň svetlo nevychádza z nosičov svetla. Až keď sú nosiče svetla stvorené na 4. deň, je im daná úloha nosičov svetla. Fyzika nepozná svetlo bez zdroja svetla, Božie slovo áno, pretože sám Boh je zdrojom svetla (Zjavenie 21:23).

Námietka č. 2: *Verš v 2. liste Petrovom 3:8 uvádza, že „jeden deň je u Pána ako tisíc rokov," preto stvoriteľské dni mohli byť dlhými časovými periódami.*

Odpoveď: Tento verš však zároveň uvádza, že „tisíc rokov je u Pána ako jeden deň". To prirovnanie ide oboma smermi. Nemôžeme si z toho vytiahnuť len to, čo sa nám hodí. Čo tento verš vlastne učí? Učí, že u Boha čas neplynie tak ako u človeka a nezohráva takú úlohu ako u človeka. Keď si všimneme kontext tohto verša, tak pochopíme, že sa tu rieši otázka, prečo druhý príchod Pána neprichádza a neprichádza, ako keby Pán meškal. Božie slovo dáva odpoveď a vedie kresťanov k trpezlivému čakaniu v nádeji aj napriek protivenstvám a súženiam. Uisťuje ich, že príchod Pána je istý, a že Pán svoj príchod neodkladá. Len treba tomu rozumieť tak, že časovanie, ktoré by sme my očakávali, môže byť u Pána úplne iné ako u nás. Nie je možné aplikovať z tohto verša natiahnutie stvoriteľských dní na tisíce či miliardy rokov. Takáto súvislosť sa tam nenachádza. Nakoniec, keby sme to predsa len skúsili, aký by bol výsledok? Jonáš v bruchu veľkej ryby tritisíc rokov, Pán Ježiš v hrobe tritisíc rokov? Musíme si uvedomiť, že tento verš nehovorí „jeden deň je u Pána tisíc rokov" (rovná sa tisíc rokov), ale tvrdí, že „jeden deň je u Pána *AKO* tisíc rokov". To je zásadný rozdiel.

Námietka č. 3: *Genezis 2:4 uvádza: „v deň, v ktorom činil Hospodin Boh zem i nebesia.“* Keďže ide o narážku na šesť stvoriteľských dní, ukazuje sa, že slovo
deň
tu neznamená bežný deň.

Odpoveď: Hebrejské slovo *jom*, tak ako je tu použité, nie je bližšie určené číslovkou, alebo spojením *večer a ráno* či striedaním svetla a tmy. V tomto kontexte verš skutočne znamená: „v čase, keď Boh činil“ (s odvolaním sa na stvoriteľský týždeň) alebo „keď Boh činil.“

Najčastejšie kompromisy s dlhými vekmi

Už sme spomenuli, že pre chápanie stvoriteľských dní ako dlhánskych časových období neexistujú biblické dôvody. Dôvody pochádzajú iba z evolučného zmýšľania. Výsledkom spájania evolučnej teórie s biblickým zjavením sú nebiblické kompromisy, ktoré sú nakoniec v priamom rozpore so samotným evanjeliom, pretože zneplatňujú biblické zjavenie v otázke pôvodu smrti a v otázke pôvodu prvého človeka. Najčastejšie sa vyskytujú nasledovné kompromisy s dlhými vekmi:

1) *Teória medzery*: Presvedčenie, že medzi prvými dvoma veršami 1. kapitoly knihy Genezis existuje časová medzera (obdobie) neurčitej dĺžky.

2) *Teistická evolúcia*: Teória, podľa ktorej Boh údajne riadil evolučné procesy o dĺžke miliónov rokov, alebo ich len jednoducho naštartoval a nechal bežať podľa prírodných zákonov.

3) *Progresívne stvorenie*: Teória, podľa ktorej Boh údajne zasahoval do procesu smrti a utrpenia, aby stvoril milióny druhov živočíchov v rôznych obdobiach v rozmedzí miliónov rokov.

Všetky tieto kompromisné scenáre, ktoré vkladajú obrovské časové obdobia do stvorenia alebo pred neho, podkopávajú evanjelium, pretože pred pád a hriech kladú smrť, krviprelievanie, choroby, ostne a utrpenie. Tieto sa však objavili až po páde človeka do hriechu.

Je tu však aj iný vážny problém. Nie je jedno, ako pristupujeme k výkladu biblických textov. Ak neumožníme slovám, aby k nám prehovárali v textových súvislostiach, ale miesto toho sa budeme snažiť, aby sa text prispôsobil mimobiblickým (nebiblickým) predstavám, potom skutočne význam akéhokoľvek slova v hociktorej časti Biblie závisí od ľudských interpretácii, ktoré sa môžu meniť podľa toho, ktoré nebiblické predstavy nám práve vyhovujú. Ak dovolíme evolúcii a materializmu, ktoré sú nekorektne stotožňované s vedou, aby určovali naše chápanie Písma, ľahko môžeme skĺznuť k nevere aj v ostatných otázkach biblického zjavenia. Ak napríklad veda prehlási, že človek nemôže vstať z mŕtvych, budeme potom chápať Kristovo vzkriesenie len ako obrazné?

Záver

Boh vie všetko a má všetku moc. Jemu nič nie je nemožné, tvorí veci svojím slovom z ničoho a svojím slovom ich stavia v platnosť (Lukáš 1:37). Ak by bol chcel, mohol všetko stvoriť za oveľa kratšie obdobie, ale aj dlhé obdobie. On nám však zjavil, ako všetko stvoril a ako dlho mu to trvalo. My to prijímame vierou. Viera je presvedčením o veciach, ktoré sa nevidia (Židom 11:1). Vierou tiež rozumieme, že svet je stvorený slovom Božím, a že nie z viditeľných vecí povstalo to, čo sa vidí (Židom 11:3).

Snahy vykladať stvoriteľský týždeň ako dlhé časové obdobia pochádzajú z evolučného zmýšľania. Akékoľvek kompromisy snažiace sa o zakomponovanie evolučného vývoja do Božieho stvorenia sú v príkrom rozpore so samotným evanjeliom, pretože podkopávajú biblické učenie o pôvode smrti ako dôsledku hriechu a o zahladení (zničení) smrti, čiže spasení a vzkriesení z mŕtvych, a podkopávajú identitu Spasiteľa ako druhého a posledného Adama (Rímskym 5; 1. Korintským 15).

Použitá literatúra:

Ken Ham: *Could God Really Have Created Everything in Six Days?* The New Answers Book (ed. Ken Ham), chapter 8, Master Books, 2007.

[1] Stambaugh, The days of creation: a semantic approach, 73–74; R. Grigg, How long were the days of Genesis 1? *Creation 19*(1):23–25, 1996.

[2] J. Barr, osobný list zaslaný Davidovi Watsonovi, 23. apríl 1984